

Dobrovoľník nie je otrok

„Ak chce niekto meniť svet, poviem mu, aby na ukrajinskú hranicu ani nešiel. Zhasne po pol hodine,“ hovorí **Martin Holko** z organizácie **Človek v ohrození**.

Slovo dobrovoľníctvo sa v posledných týždňoch skloňuje oveľa častejšie, ako sme boli zvyknutí. Zviditeľnila ho vojna na Ukrajine. Dnes je jasné, že nebyť dobrovoľníkov, ľudí, ktorí sa bez nároku na odmenu a vo svojom voľnom čase rozhodli pomáhať na hranici, nepotĺpkať by nás svet po plecích za to, ako sme utečencov hneď od začiatku prijali. Do dobrovoľníckej činnosti boli ochotné vrhnúť sa tisíce ľudí. Len organizácii Človek v ohrození sa ich na výzvu cez dotazník prihlásilo okolo 6 000. „Bol to šok, pomáhať chceli ľudia z celého Československa,“ hovorí Martin Holko, ktorý pracuje ako koordinátor dobrovoľníkov. Z druhého konca republiky pricestoval do Bratislavy, aby debatoval s ľuďmi, ktorí uvažujú o tom, že vyskúšajú dobrovoľníctvo. Prišiel na pozvanie Bratislavského dobrovoľníckeho centra, ktoré organizuje každý mesiac tzv. zoznamku s dobrovoľníctvom.

Informujú

Bratislavské dobrovoľnícke centrum (BDC) organizuje stretnutia pre ľudí, ktorí chcú byť nezištne užitoční na správnom mieste, ale nevedia, ako na to. „Človek by mal mať jasno napríklad v tom, či chce pomáhať pravidelne alebo jednorazovo,“ hovorí Michaela Bagalová z BDC.

Vedieť sa dohovoriť

Martin Holko sa za posledný mesiac prakticky nezastavil, napriek extrémnej únave z jeho tváre neschádza úsmev. Bývalý pedagóg, ktorý deväť rokov pracoval s rôznymi utečencami, spomína na dni, keď začali Ukrajinci prekračovať hranice. „Doviezol som sto kil párkov, pripravovali sme hotdogy. Bolo to prvé teplé jedlo, ktoré ľudia dostali. Denne sme ich urobili okolo tritisíc. Dobrovoľníci ťahali aj dvanásť hodín v kuse, vytvorila sa tam neskutočná partia ľudí,“ spomína. Keďže sa do pomoci konečne vďaka tzv. hot spotom vložil aj štát, pomaly presúvajú svoju pomoc na ukrajinskú stranu hranice, kde ľudia stále stoja hodiny v rade, ženy sa lúčia s mužmi a idú do neznáma. Martin Holko hovorí, že je to psychicky náročná práca a sám ťažko nesie pohľad na plačúce ženy. Charakter práce „jeho“ dobrovoľníkov sa však teraz mení. Treba

pomôcť utečencom nájsť ubytovanie, naučiť ich jazyk, pomôcť so začlenením do spoločnosti. Hľadajú preto dobrovoľníkov, ktorí sa dorozumejú po ukrajinsky či rusky, majú skúsenosti so sociálnou prácou či pedagogické vzdelanie. „Všetko sa vyvíja každým dňom. Hlavne sa snažíme nájsť lokality, kde bude naša pomoc najprínosnejšia. Je zbytočné ísť tam, kde je pomoc dostupná. Chceme napríklad pomôcť starostom malých obcí, ktorí už ťažko zvládajú prílev ľudí. Na nich sa akosi zabudlo,“ približuje ďalšiu z aktivít organizácie Človek v ohrození.

Berú si dovolenky

Práca s utečencami nie je ľahká. Martin Holko hovorí, že už pri vstupnom pohovore niektorým

uchádzačom povie, aby skúsili inú oblasť dobrovoľníctva. Nie je to pre každého. „Ak chce niekto meniť svet alebo liečiť si vlastné traumy, rovno mu poviem, aby tam nešiel, pretože zhasne po pol hodine. Treba sa pripraviť na to, že nie každý

Zákon o dobrovoľníctve je u nás platný od roku 2011.

z utečencov sa na vás usmeje a bude vás objímať, treba tiež rátať s tým, že nič nie je nalinobcív, ktorí už ťažko zvládajú prílev ľudí. Na nich sa akosi zabudlo,“ približuje ďalšiu z aktivít organizácie Človek v ohrození.

Nielen pre mladých

Dobrovoľníctvo vo všeobecnosti môže znamenať nielen dobrý pocit, ale môže otvoriť aj dvere do zamestnania či školy. „Mali sme tu mladú ženu z USA, ktorá vďaka potvrdeniu o tom, že odpracovala množstvo ho-

Budúci dobrovoľníci musia poznať svoje práva aj povinnosti.

Uveríte?

V Zakarpatsku neďaleko našich hraníc sa situácia zhoršuje. Podľa organizácie Človek v ohrození tam našlo útočisko viac ako 300 000 ľudí. Miestni sa s nimi delia o posledné, ale už im dochádzajú kapacity. Napríklad v meste Poljana, ktoré malo 2,5 tisíce obyvateľov, je teraz 12 000 utečencov.

dín, dostala doma zvýšený plat. Veľa ľudí napríklad nevie, že vďaka dobrovoľníctvu môžu podarovať nie dve, ale tri percentá z dane,“ vymenúva Martin Holko. Hovorí, že mnohé organizácie sa sústreďujú hlavne na získavanie mladých ľudí. „Ja mám však dobrovoľníkov, ktorí majú aj po päťdesiatke a sú úžasní. Nevyužijeme ich síce pri obnove hradu, tak ako dvadsaťročných chlapcov, ale pri práci s ľuďmi je dobré, keď sú dobrovoľníci už zrelí, so skúsenosťami. Zoberú si dovolenku v práci a prídu pomôcť. ‚Dovolenkár‘ býva väčšina. Sú úžasní,“ hovorí koordinátor, ktorého teší, že sa ľudia po čase vracajú. „Teraz sa hlásia tí, ktorí boli na hranici prvý týždeň, že by chceli prísť znova.“ Nie každý to však dokáže.

Vybrať si správne

„Akúkoľvek dobrovoľnícku činnosť si treba vybrať podľa toho, aký typ človeka ste – či radi stretávate nových ľudí, pomáhate prírode alebo pomôžete neziskovke každý mesiac z pohodlia domova napríklad písaním blogov. Tiež treba odhadnúť svoje časové možnosti.

Dobrovoľníci majú tiež právo na pracovný čas, ale toto je extrémna situácia. Pomáhajú aj 12 hodín denne.

Ideálne sú dve až štyri hodiny týždenne. Ak chcete napríklad doučovať dieťa v krízovom centre, treba rátať s tým, že budete písať aj správy alebo konzultovať problémy so psychológom,“ hovorí Michaela Bagalová z Bratislavského dobrovoľníckeho centra, ktoré pomáha prepájať ľudí s organizáciami, ktoré ich práve potrebujú. Ak si nie ste istí, ako by ste chceli pomáhať, na webovej stránke centra si môžete urobiť dokonca aj test, aká dobrovoľnícka práca sa pre vás hodí. A keď sa zaregistrujete, otvorí sa vám množstvo ponúk. Stačí si len vybrať. Platí však jedno: treba si rozumne rozdeliť čas a nezanedbať rodinu ani prácu, ani koníčky, lebo inak rýchlo vyhoríte. Treba tiež vedieť, že dobrovoľník má svoje povinnosti splniť zadané

Vďačné Ukrajinky chcú pracovať.

solidarita s ukrajinskými matkami, kým ukrajinské dieťa nezíská miesto v škôlke namiesto slovenského. Dúfam, že ostaneme ľuďmi,

Bez dobrovoľníkov by bol štát nahratý.

úlohy, ale aj práva, ktoré môžu byť zakotvené aj v písomnej zmluve. Koordinátor dobrovoľníkov vám pomôže riešiť prípadný problém.

Nové centrum

Napriek rôznej ponuke činností je stále veľmi aktuálna práve ukrajinská téma. „V Bratislave na Bottovej ulici teraz potrebujeme zastrešiť projekt, v ktorej dostanú utečenci 24-hodinovú starostlivosť – od hygieny cez psychologickú podporu až po vybavenie vecí, ktoré potrebujú, aby u nás normálne žili,“ hovorí Michaela Bagalová. Netají obavy o to, aby podpora Slovákov vydržala: „Počula som názor, že dovedy vytrvá naša

inej cesty niet.“ Upozorňuje, že hoci majú Ukrajinky možnosť požiadať o príspevok z úradu práce, väčšina pokorne povie: My si zarobíme, len nám dajte prácu. „Určite nechcú zneužívať sociálny systém, chcú sa zapojiť do nášho života. Navyše mnohé prišli s hrivnami, ktoré doteraz naše banky nezamieňali. Aj to sa už pohlo,“ dodáva.

Sto miliónov

Martin Holko na záver hovorí: „Nebojte sa pomáhať. Ak nájdete odvalu, dokážete zo seba vydať veľa. Dôležité je uvedomiť si, že veľkou vecou je aj to, keď niekomu len urobíte peknú chvíľku. Aj zdanlivo malé veci totiž dokážu vo výsledku veľa.“ Stretnutie, na ktoré prišlo sedemnásťročná dievča aj šesťdesiatročná cudzinka, sa končí. Otázky sú zodpovedané, každý si zrejme nesie v sebe červíka v hlave: Odhodlám sa? Ak áno, stane sa súčasťou obrovskej rodiny nezištne pomáhajúcich ľudí. Len v Európe sa podľa odhadov venuje dobrovoľníctvu, ktoré aj u nás upravuje zákon, vyše 100 miliónov ľudí.

Začleniť ich

Človek v ohrození pomáha Ukrajincom začleniť sa aj so sociálnou integráciou. „Okrem jedla či strechy nad hlavou sa zide pomoc s úradnými vecami. Neplnoleté hádzanárky z Kyjeva potrebujú, aby sa ich trénerka stala aj opatrovníčkou, keďže prišli bez rodičov. Pomoc potrebuje aj pani, ktorej v hotspote zapísali nedopatrením zlé priezvisko, aj ďalší ľudia, ktorí potrebujú vybaviť dočasné útočisko či návštevu lekára,“ informujú na Facebooku.